

Riksdagens protokoll

2006/07:16

Tisdagen den 7 november

Kl. 13.30 – 15.22

Protokoll
2006/07:16

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 24 och 26 oktober.

2 § Utökning av antalet suppleanter i EU-nämnden

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i EU-nämnden skulle utökas från 27 till 28.

Kammaren medgav denna utökning.

3 § Val av extra suppleant i EU-nämnden

Företogs val av extra suppleant i EU-nämnden.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i EU-nämnden

Hans Linde (v)

4 § Ledigheter

Talmannen meddelade att *Marie Nordén* (s) ansökt om sjukledighet under tiden den 7 november–10 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Stefan Wikén* (s) inträtt som ersättare för Marie Nordén.

Talmannen meddelade att *Claes Västerteg* (c) ansökt om föräldraledighet under tiden den 1 januari–31 mars 2007.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Kerstin Hermansson* (c) skulle tjänstgöra som ersättare för *Claes Västerteg*.

Talmannen meddelade att *Gunnar Sandberg* (s) ansökt om föräldraledighet under tiden den 15 januari–31 maj 2007.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Stefan Wikén* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Gunnar Sandberg*.

5 § Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Stefan Wikén* som suppleant i försvarsutskottet, näringsutskottet och OSSE-delegationen under *Marie Nordéns* sjukledighet samt som suppleant i civilutskottet och kulturutskottet under *Gunnar Sandbergs* föräldraledighet.

Talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält *Kerstin Hermansson* som suppleant i försvarsutskottet och miljö- och jordbruksutskottet under *Claes Västertegs* föräldraledighet.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 7 november–10 december* till

suppleant i försvarsutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i näringsutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i OSSE-delegationen
Stefan Wikén (s)

Talmannen förklarade vald *under tiden den 15 januari–31 maj 2007* till

suppleant i civilutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i kulturutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i försvarsutskottet
Kerstin Hermansson (c)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Kerstin Hermansson (c)

6 § Meddelande om särskild debatt

Talmannen meddelade att särskild debatt om arbetslöshetsförsäkring-
en skulle äga rum *fredagen den 10 november kl. 9.00*.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:26

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:26 Polisutbildningens framtid
av Lena Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 november
2006.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 23 oktober 2006

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

Interpellation 2006/07:27

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:27 Svensk veteranpolitik
av Allan Widman (fp)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 november
2006.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på tjänsteresor un-
der de svarstillfällena som finns före den 17 november 2006.

Stockholm den 23 oktober 2006

Försvarsdepartementet

Mikael Odenberg (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:32 Pandemiberedskap och vaccinförsörjning av Ylva Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 november 2006.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 31 oktober 2006

Socialdepartementet

Maria Larsson (kd)

Enligt uppdrag

Erna Zelmin

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2006/07:1 om Sveriges deltagande i ISAF:s styrka i Afghanistan

Anf. 1 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Hans Linde har frågat mig hur jag kommer att förhålla mig till Natos begäran om truppförstärkning och rätt för Nato att kommandera trupp till olika regioner i landet och vilka initiativ jag avser att ta för att ISAF:s mandat ska klargöras. Vidare har han frågat vilka initiativ jag avser att ta för att ISAF ska välja en annan strategi än Operation Enduring Freedom samt vilka åtgärder jag avser att vidta i händelse ISAF tillämpar samma strategi som USA-alliansen gjort.

Herr talman! Den internationella säkerhetsstyrkan för Afghanistan, ISAF, är en FN-mandaterad insats under ledning av Nato. Sveriges deltagande är en viktig del i vårt långsiktiga och breda engagemang för Afghanistan.

Engagemanget för Afghanistan har en stark och bred förankring i Sveriges riksdag. Det åskådliggjordes den 7 december förra året då samtliga riksdagspartier utom Vänsterpartiet gav sitt medgivande till att sända en utökad svensk väpnad styrka för deltagande i ISAF.

ISAF verkar i Afghanistan i enlighet med ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd under FN-stadgans kapitel VII. Sedan 2003 omfattar mandatet hela Afghanistan. Säkerhetsrådet förlängde i september i år mandatet med ytterligare ett år till och med oktober 2007.

Huvuduppgiften för ISAF är att stödja den afghanska regeringen i att utsträcka sitt inflytande och sin kontroll över hela landet. Genom militär närvaro och samverkan med lokala afghanska myndigheter bidrar ISAF till utvecklingen av en stabil säkerhetssituation. Därmed skapas förutsättningar för återuppbyggnad och humanitära insatser.

Under sommaren och hösten har ISAF utvidgats till södra och östra Afghanistan. Det är områden där säkerhetssituationen är betydligt mer instabil än i norra och västra Afghanistan, där ISAF verkat fram till dess. Att säkerheten förbättras och att den afghanska regeringen kan nå ut med sitt inflytande i alla regioner är avgörande för den politiska utvecklingen i Afghanistan och för säkerheten i regionen i dess helhet. Regeringen stöder därför utvidgningen av ISAF till att omfatta hela Afghanistan.

ISAF:s mandat har inte förändrats till följd av utvidgningen av insatsen. Däremot är utmaningarna för trupperna i söder och i öster naturligtvis större och delvis annorlunda än de utmaningar som man har mött i de norra delarna av landet.

Herr talman! Utvidgningen har inneburit att ISAF övertagit det huvudsakliga säkerhetsansvaret för södra och östra Afghanistan från den USA-ledda koalitionen Operation Enduring Freedom, OEF. Däremot har ISAF inte övertagit dess mandat. Det är två separata insatser med skilda mandat och i huvudsak skilda ledningsstrukturer.

I och med att ISAF och OEF verkar i samma områden ökar däremot behovet av samverkan och informationsutbyte mellan insatserna. ISAF och OEF samarbetar kring ambulans-, evakuerings- och understödsflyg och andra resurser för undsättning av utsatta enheter. Samverkan sker med bibehållande av respektive insats skilda mandat.

Riksdagens medgivande för regeringen att utöka Sveriges deltagande i ISAF syftade till att möjliggöra övertagandet av den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan.

Sverige har tydligt angivit för Nato att svensk trupp endast får användas i norra Afghanistan. Det är därför inte aktuellt att sända svensk trupp till andra delar av landet. Sveriges insats behövs i norr för att fortsätta arbetet med att konsolidera säkerhetssituationen där.

Genom den utökade insatsen i norra Afghanistan har Sverige bidragit till att frigöra resurser för ISAF:s fortsatta utvidgning. På så sätt bidrar vi till ökad säkerhet och utveckling i hela landet.

När Sverige ställer en regional enhet för säkerhet och återuppbyggnad till förfogande till ISAF tar vi vår del av ansvaret och bidrar till säkerheten, som är en förutsättning för det afghanska folkets utveckling av sitt eget land. Alternativet är ett sammanfallande Afghanistan med omfattande konsekvenser för landet, för regionen och för oss själva.

Då Hans Linde, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Jacob Johnson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 2 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Jag får på vägnar av interpellanten Hans Linde, som för tillfället deltar i en svensk FN-delegation i New York, tacka utrikesminister Carl Bildt för svaret.

I sitt svar tecknar Carl Bildt en bakgrund till ISAF, som ju står för International Security Assistance Force, att den har ett FN-mandat och en bred förankring i riksdagen, dock med undantag av just Vänsterpartiet, att mandatet sedan 2003 täcker hela Afghanistan och att mandatet förlängdes i september att gälla ytterligare ett år. Det är en korrekt men enligt min uppfattning otillräcklig beskrivning av situationen som utrikesministern ger i sitt svar.

Låt mig först kort motivera varför Vänsterpartiet, som enda parti i den svenska riksdagen, har motsatt sig engagemanget i ISAF. Det gjorde vi därför att vi ej kunde acceptera att stödja det folkrättsvidriga krig som alliansen i påstått självförsvar påbörjade två månader efter attacken den 11 september 2001 i New York. USA ställde därmed i praktiken FN inför fait accompli, och FN nödgades godkänna den Natoleda ISAF-styrkan i

syfte att försöka rädda det som räddas kunde av säkerheten i ett av alliansen sönderbombat land. Det finns för övrigt anledning att påminna om att USA genom att förse talibanerna med vapen i samband med kriget mot den sovjetiska ockupationen på 1980-talet självt starkt har bidragit till dagens besvärliga situation i landet.

Medan alliansens militär med hjälp av Operation Enduring Freedom hade som uppgift att besegra talibanerna och tillfångata och oskadliggöra Usama bin Ladin har det blivit ISAF:s uppgift att, som namnet anger, utgöra en internationell *assisterande* säkerhetsstyrka. USA och dess allierade håller nu på att erfara den historiskt kända insikten att det är hart när omöjligt för främmande militärmakter att tvinga fram en modernisering av detta höglänta bergiga land. Andra stormakter har misslyckats tidigare. USA håller nu på att minska sitt militärengagemang i landet, bland annat för att kunna överföra trupper till ett annat också folkrättsvidrigt krig, nämligen det i Irak.

Herr talman! Utrikesministern sade i sitt svar att med hjälp av utökade insatser i norra Afghanistan har Sverige bidragit till att frigöra resurser för ISAF:s fortsatta utvidgning till att omfatta hela Afghanistan. Detta möjliggör i sin tur för USA att förflytta trupp till Irak, och det svenska engagemanget i ISAF kan därmed ses som ett indirekt stöd till USA:s ockupation av Irak.

ISAF:s utökade ansvar för säkerheten i hela Afghanistan innebär – och det är poängen i interpellationen – naturligtvis att ISAF-styrkan kommer att befinna sig i ett helt annat läge, nämligen från att vara en assisterande styrka får nu ISAF alltmer själv huvudansvaret för säkerheten i landet. Det blir oundvikligen så att det blir främst ISAF-styrkan som talibaner och andra regeringsopponenter kommer att ställas inför, till exempel det som i utrikesministrarnas svar kallades för lokala afghanska myndigheter. Där ingår bland annat krigsherren Abdul Rashid Dostum – en man med många brott på sitt samvete och knappast någon känd lojal företrädare för regeringen i Kabul.

Det är denna förändrade situation som interpellationen handlar om och som enligt min och interpellantens uppfattning leder till behovet av en ny strategi i detta arbete. Är det inte så, Carl Bildt, att tidigare historiska erfarenheter och erfarenheterna hittills under Operation Enduring Freedom säger oss att det är dags att tänka om?

Anf. 3 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Jag vill gärna inleda med att instämma i den beskrivning som utrikesministern gjorde av den betydelse som ISAF:s insats har i Afghanistan och för det afghanska folkets framtid.

Det är inte bara en viktig operation som ISAF utför i Afghanistan utan den är också utomordentligt svår och farlig. Det torde vara så att Sveriges bidrag till ISAF tillhör en av de svåraste och farligaste uppgifterna som den svenska Försvarsmakten just nu utför. Man kan peka på attentatet den 25 november förra året då två svenska soldater fick plikta med livet. Under det senaste halvåret har utvecklingen inte heller gått i rätt riktning när det gäller att bygga säkerhet och stabilitet i landet.

Den operation som Sverige nu genomför i Afghanistan byggdes upp av den gamla socialdemokratiska regeringen, som också uttalade att

Sveriges engagemang i Afghanistan skulle vara långsiktigt. Utrikesminister Carl Bildt bekräftade nu långsiktigheten i sitt svar i dag.

Mot bakgrund av svårigheterna, riskerna och att Sverige planerar att stanna under lång tid måste man ställa sig frågan om den operation som byggts upp av den gamla regeringen och som i dag finns i landet har rätt struktur. Är Sverige tillräckligt robust i sin närvaro? Har svensk trupp rätt materiel och bemanning? Finns det en tillräcklig diplomatisk och politisk backup för det militära uppdraget? Är de insatser som Sverige gör från polisens sida, på diplomatisk nivå och även via Försvarmakten korrekt samordnade? Den gamla regeringen byggde upp insatsen, men kommer det att ske någon översyn av insatsen från den nya regeringens sida utifrån de aspekter jag nyss nämnde?

I budgetpropositionen kunde man läsa att det nu är på väg att utarbetas en nationell strategi för våra internationella insatser. En bärande del i resonemanget om en nationell strategi har varit att just koppla våra militära insatser till konkreta politiska mål.

Kommer vår närvaro i Afghanistan att kopplas till konkreta politiska resultat?

Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Hans Linde har ett mycket hedervärt skäl att inte vara här i dag. Vi sänder våra hälsningar till New York och hoppas att han gör en värdefull insats där.

Jacob Johnson hade ett antal synpunkter, och huvuddelen av dem handlade om sådant som ligger lite utanför vad vi har domvärjo över här, det vill säga USA i största allmänhet. Jag har lite svårt att förstå Vänsterpartiets inställning, men det beror väl på en del andra svårigheter. Man säger att det hade varit bättre om talibanerna hade varit kvar och att man inte hade gjort ett ingripande mot dem. Att kalla detta folkrättsvidrigt är väl ändå att ta till. Det här har skett med så solida mandat från FN:s säkerhetsråd som det över huvud taget går att uppnå. Varje del av denna insats är en del av det som har beslutats av FN:s säkerhetsråd och där säkerhetsrådet hela tiden uppmanar oss till ytterligare insatser.

Det blir inte så mycket bättre sedan när vi får höra talas om att det att vi nu är aktiva i norr innebär att amerikanerna kan dra sig ur landet. Det verkar som om Vänsterpartiets inställning är att talibanerna först och främst ska vara kvar eller att amerikanerna ska vara där och att det vi gör för att eventuellt ersätta amerikanerna är alldeles felaktigt. Det är fullt möjligt att det finns logik i detta, men den undgår mig för ögonblicket.

Allan Widman ställde ett antal högst relevanta frågor, och han underströk – det fanns med i interpellationssvaret – att detta är en mycket komplicerad operation. Jacob Johnson erinrade om den historiska bakgrunden vad gäller Afghanistan – ett inte alldeles lätt område att etablera en bestående fungerande stabil statsmakt över.

Vi ska inte göra oss några illusioner om att detta är något lätt. Det är sannolikt det svåraste som vi har varit engagerade i. Den senaste rapporten från FN:s generalsekreterares representant i mitten av september har också ett påtagligt bekymmersamt tonfall. Det är inget skäl till att ge upp och säga att vi överlämnar Afghanistan till talibanerna igen, men det är ett skäl att göra lite av det som jag tror att Allan Widman var inne på, det vill säga att titta på detta med lite annorlunda ögon. Det är inte bara en ny

Prot. 2006/07:16
7 november

Svar på
interpellationer

svensk regering som gör detta, utan den diskussionen pågår lite här och var just nu. Både försvars- och biståndsministrarna avser att besöka Afghanistan inom förhoppningsvis en inte alltför lång framtid. Vi har redan olika diskussioner hur man kan – måhända – titta på möjligheten av att balansera ekonomiska, sociala och militära insatser på ett något anorlunda sätt.

När detta är sagt ska då sägas att om man inte har säkerheten i landet, om vi har krigsherrar, knarkkungar eller islamistiska fundamentalister som springer omkring och spränger allting i luften som är i närheten av demokrati och utveckling, kommer ingenting av detta att gå. Säkerheten är det fundament på vilket vi ska bygga, men det som vi ska bygga utöver detta har vi anledning att titta på lite noggrannare och se vilka internationella initiativ vi, i samverkan med andra länder, kan ta för att få insatsen att kanske ha något större förutsättningar att lyckas än vad som framgår av de lite mer bekymrade rapporter vi har tagit del av under den senaste tiden.

Anf. 5 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! När det gäller historiken är det naturligtvis så att Vänsterpartiet har tagit ställning mot USA:s krig mot terrorismen. Vi anser inte att det är en konstruktiv väg som USA har slagit in på i största allmänhet. Vi har motsatt oss det svenska deltagandet i ISAF, och vi anser att Sverige bör lämna styrkan så som den är utformad i dag.

Det som interpellationen egentligen handlar om är hur man ska se på läget i dag. Är det inte så att säkerhetssituationen har förändrats och att det inte blir trovärdigt när utrikesministern säger att ISAF:s mandat är oförändrat? I och med att Operation Enduring Freedom minskar sin insats och ISAF utökar sin insats blir det alltmer ISAF som kommer att stå för det utländska säkerhetsarbetet i Afghanistan och dra på sig kritik och även krigshandlingar från talibaner och andra krafter som finns där.

Måste inte då det internationella samfundet tänka över sin strategi i politiken för att uppnå en säkerhetslösning i Afghanistan? Det har ju bland annat påpekats av Svenska Afghanistankommitténs generalsekreterare Bengt Kristiansson, som nämns i interpellationen, att om ISAF övertar den militära strategi som USA har misslyckats med kommer rimligtvis också ISAF att misslyckas. Måste inte då utrikesministern, som är ansvarig för utrikesförbindelserna, ta initiativ till en diskussion om att omforma den här strategin?

Människorättsorganisationer har också riktat hård kritik mot behandlingen av fångar som Operation Enduring Freedom har haft. Föreligger det nu inte risk för att ISAF alltmer även får överta sådana frågeställningar och får ett ännu svårare uppdrag? Blir inte ISAF huvudfiende för motståndsmännen bland talibanerna i Afghanistan?

Det krävs ett nytänkande, och jag tycker inte att utrikesministern antyder att han anser att detta behövs. Jag tycker att det är en svaghet.

Anf. 6 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Jag gläder mig åt det besked som jag uppfattar att utrikesministern ger om en översyn av strukturen på allt det som Sverige gör i Afghanistan. Jag tror att det är särskilt viktigt att en sådan översyn

också omfattar, som utrikesministern själv säger, själva samordningen mellan de olika insatser som görs från svensk sida.

Jag vill egentligen bara fylla på med att säga att när man tittar på vad som händer på marken i Afghanistan kan det tyckas att det är i söder och öster som de stora säkerhetsriskerna finns. Så är det självklart, men samtidigt tror jag att det är viktigt att man inser att det finns spridningsrisker i den miljö som nu har uppstått i Afghanistan och att det i alla delar av landet kan uppstå oheliga allianser mellan dem som ägnar sig åt narkotikabrottslighet och de religiösa fundamentalister som gör landet osäkert.

En av de frågor som jag ställde fick kanske inte ett så tydligt svar, och därför skulle jag vilja besvara utrikesministern och upprepa den. Det gäller detta att koppla de insatser som vi gör till konkreta politiska resultat: Vad ska uppnås med insatsen för att Sverige med gott samvete ska kunna avsluta sitt arbete i Afghanistan?

Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! För att anknyta till Allan Widmans av mig ofullständigt besvarade andra fråga, tror jag att man ska vara lite försiktig med den typen av konditionalitet. Det finns mål uppsatta – det är de som fanns i Bonnprocessen, och det är de som finns i det så kallade The Afghanistan Compact som antogs i början av året.

Sedan ska man vara medveten om, när man ger sig in i vad jag kallar statsbyggandeinsatser, att oavsett var man gör insatserna är det insatser på lång tid där det inte finns några lättköpta segrar eller snabba framsteg. Det kommer att krävas väldigt mycket av tålamod, politiskt och strategiskt tålamod, under lång tid för att få dessa statsbildningar, ofta i väldigt sköra och söndrade områden, att fungera. Det gäller generellt. Jag talar mot bakgrund av viss erfarenhet, och det gäller i all synnerhet i ett land som Afghanistan.

Det innebär inte att vi inte ska sätta upp bestämda politiska mål, men vi ska vara försiktiga med att säga att om tre månader ska detta uppnås – då kan vi bara drabbas av besvikelser. Vi måste inse att det är ett långsiktigt engagemang för stabilitet i Afghanistan som vi har gett oss in i. Inom den ramen måste vi hela tiden utvärdera det.

Jag var i Washington nyligen, och bland det som jag diskuterade där var också – kanske mot bakgrund av erfarenheter från Balkan och civilmilitär samverkan i operationerna där – att man ska titta med lite nya ögon på det som vi nu ser i Afghanistan. Jag tror att det behövs. Vi ska diskutera detta och olika initiativ med nordiska kolleger inom loppet av de närmaste dagarna.

Jacob Johnson ställde frågan: Ska man inte omforma det här på ett eller annat sätt? Då är vi inne på den mer konstruktiva delen av diskussionen. Annars trodde jag att Vänsterpartiet ville avveckla, att vi skulle dra oss ur och överlåta det hela åt talibaner eller vad det nu är för någonting. Den linjen avvisar vi med viss kraft, av lätt insedda skäl. Det skulle innebära att vi ställde oss vid sidan om hela FN-systemets uppmaningar i den delen.

Men det krävs en ständig prövning och en ständig diskussion. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har fått denna diskussion, och vi kommer att ha flera diskussioner. Man kan inte ha ett engagemang i en så pass prövande operation som den vi har i Afghanistan utan att vi hela

tiden har en förankring i det politiska systemet för de utmaningar som vi kommer att stå inför. Där lyssnar vi självfallet gärna på de synpunkter som kan finnas.

Svenska Afghanistankommittén nämndes. Jag har tidigare varit mycket i kontakt med deras verksamhet, och jag har mycket stor respekt för vad de gör. Det finns många från svensk sida som har varit aktiva i Afghanistan, självfallet nu på senaste tiden i de militära operationerna men också olika humanitära och andra organisationer som har en betydande kunskapsbas. Även om det kan finnas nyanser mellan dem – det finns det alltid i en svår situation – råder det en grundläggande enighet om att vi inte ska överge Afghanistan. Vi har gett oss in i ett engagemang som må vara svårt, krävande, kostsamt och tidskrävande och där vi hela tiden ska diskutera hur det ska utformas, men att överge det vore att svika både Afghanistan och principer som vi står för i alla andra sammanhang.

Anf. 8 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Jag uppfattar utrikesministerns senaste inlägg som något slags öppning och en beredskap att vilja ompröva den strategi som i dag tillämpas.

Jag kan då bara med hänvisning till vad som sades i regeringsförklaringen om en uppgradering av betydelsen av den transatlantiska länken uppmana utrikesministern att utnyttja den förbindelse som han har med till exempel USA:s företrädare för att ge en insikt om att man måste ha en annan typ av strategi än att försöka lösa det här endast med vapen och besegra fienden. Man kanske måste ha kanaler för att lösa upp den här konflikten på ett annat sätt.

Jag avslutar med att tacka utrikesministern för svaret, och jag hoppas att vi kan få en förändrad politik, som på sikt leder till en bättre situation för Afghanistan.

Anf. 9 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Förändrad, nej – jag skulle kalla den utvecklad. Så är det alltid. Som jag sade i svaret, står vi inför en ny situation i och med att ISAF:s mandat nu har utsträckts till de södra och östra delarna av landet och successivt kommer att utvidgas till hela Afghanistan.

Det ställer annorlunda krav, för det är mycket mer besvärliga områden. Där konfronteras ISAF med en synnerligen våldsam opposition. Den är inte riktad i första hand mot ISAF-styrkorna, utan den spränger skolor, demokratiskt valda borgmästare, barn och vad som kommer i dess väg. Det är klart att vi i en sådan situation också måste vara beredda att använda vapenmakt för att säkra den demokratiska regim som försöker kämpa i Kabul med att kontrollera den här situationen. Den vapenmakten måste vi vara beredda att använda. Det ligger i det mandat som FN:s säkerhetsråd har gett. Men sedan måste statsbyggandet hela tiden utvecklas.

Jag säger mycket tydligt att man inte löser detta enbart med militära medel – nej, de politiska, sociala och ekonomiska medlen är avgörande för att detta ska fungera på sikt. Men utan de militära medlen för att hålla tillbaka dem som vill förstöra och spränga allt i luften kommer ingenting

att gå. Då överlämnar vi allt till talibanerna igen, och det är det ingen som vill.

Prot. 2006/07:16
7 november

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

9 § Svar på interpellation 2006/07:25 om hotet mot den demokratiskt valda regeringen i Bolivia

Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Hans Linde i New York har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att dels försvara den folkvalda regeringen i Bolivia, dels förhindra att framträdande politiker inom Europeiska unionen och Europabaserade transnationella företag deltar i kampanjer mot den demokratiskt valda regeringen i Bolivia samt vilka initiativ jag avser att ta för att understödja en uppbyggnad av den bolivianska demokratin.

Bolivias president Evo Morales är landets förste demokratiskt valda president som tillhör urbefolkningen. Det är en viktig utveckling i ett land som länge präglats av politisk instabilitet. Landet lider dock av fortsatta problem med fattigdom, social oro och kokaproduktion. Frågan om ökat regionalt självstyre för nio av landets delstater är en annan mycket stor utmaning.

Sverige och den europeiska unionen ser med oro på de underliggande konflikter som kommer till uttryck i vilda strejker, i väpnade konfrontationer och i kraftig polarisering mellan olika grupper i samhället. Processen med en konstituerande församling för att reformera landets konstitution som just tagit sin början kan leda landet i en positiv riktning. En förutsättning är att processen är transparent och att konstitutionen blir en gemensam grund för det politiska livet. Icke-demokratiska influenser utifrån skulle kunna verka negativt på den bolivianska demokratin.

Sverige har ett långsiktigt utvecklingssamarbete med Bolivia och bidrar sedan början av 1990-talet med ca 200 miljoner svenska kronor per år. Målet är att minska fattigdomen och att öka integrationen i samhället. Ett demokratiskt samhälle måste inkludera alla delar av landet och dess befolkning. Genom Europeiska kommissionen stöder vi ytterligare insatser i Bolivia med totalt ca 45 miljoner euro per år. Bolivia är såväl Sveriges som EU-kommissionens största mottagarland i Sydamerika. Sverige är berett att fortsätta att ge bistånd till Bolivia för att bidra till att minska fattigdomen och stärka demokratin i landet.

Privata företag verkar utifrån sina affärsmässiga intressen. Det är inte en fråga för den svenska regeringen att kommentera. Däremot är det viktigt för Bolivia att ett investeringsvänligt klimat upprätthålls. Morales regering har deklarerat att man vill ändra förutsättningarna för privat ägande inom energisektorn samt genomföra en jordreform. Förhandlingar med ägarna har varit komplicerade. Det är viktigt att denna process sker på ett transparent sätt och inom ramen för rättsstatens principer.

Då Hans Linde, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Jacob Johnson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 11 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Jag får återigen på vägnar av interpellanten Hans Linde, som alltså befinner sig i New York, tacka utrikesministern för svaret.

Den förra interpellationen handlade ju om säkerhetssituationen i ett av världens fattigaste länder. Denna interpellation handlar om hotet mot demokratin i ett annat land i en annan världsdel, nämligen Bolivia. Bolivia är det fattigaste landet i Latinamerika och hade till exempel 2004 en bni på bara ca 7 000 kr per invånare, att jämföras med till exempel Chiles ca 50 000 kr och Sveriges ca 300 000 kr. Ska vi tro på dessa siffror är alltså vi svenskar drygt 40 gånger rikare än bolivianerna i genomsnitt.

I Bolivia har den indianska ursprungsbefolkningen förtryckts i århundraden, alltsedan den europeiska kolonisationen på 1500-talet. Och det är först nu i och med segern för den indianske bondeledaren, Evo Morales, som den indianska folkmajoriteten på allvar fått inflytande i sitt eget land. Det är enligt min och Vänsterpartiets uppfattning en mycket positiv utveckling som förtjänar allt stöd.

När nu den bolivianska regeringen under Morales söker säkra sitt lands rättmätiga krav på tillgång till landets naturrikedomar och ändra den gamla konstitutionen från slutet av 1800-talet, som var anpassad för den spanskättade oligarkin, utmanas naturligtvis såväl inhemska som utländska krafter.

I sitt svar instämmer utrikesministern i det positiva att Morales är den förste demokratiskt valda presidenten som kommer från urbefolkningen. Där är vi alltså eniga. Bildt säger vidare att landet lider av fattigdom, social oro och kokaproduktion. Här anser jag att det är viktigt att betona dels skillnaden mellan kokaodling och kokainframställning, dels att president Morales nu aktivt arbetar tillsammans med bondebefolkningen så att endast koka för det egna traditionella lokala behovet ska odlas i framtiden. Men för att man ska lyckas med detta måste en dialog föras med bönderna och dessa erbjudas andra utkomstmöjligheter. Det är ej en framkomlig väg, som tidigare regeringar valt, att framför allt satsa på repressiva insatser mot de kokaodlande lantbrukarna.

Det är också viktigt att förstå kokans grundläggande betydelse för den bolivianska högplatåns befolkning. Kokabladet är mycket näringsrikt och innehåller till exempel mer kalcium än mjölk. Det är viktigt inte minst eftersom befolkningen i hög grad är laktosintolerant i denna del av Bolivia.

När det gäller det som utrikesministern benämnde som vilda strejker, väpnade konfrontationer och kraftig polarisering mellan olika grupper bör det understrykas att begreppet ”vilda strejker” nog passar bättre för att beskriva en avtalsvidrig arbetsvägran från kollektivanslutna arbetare och tjänstemän i Sverige än situationen i Bolivia. Där har det enligt min uppfattning och kunskap mer handlat om lockouter ledda av företagsrepresentanter, ofta i maskopi med mer eller mindre fascistiska organisationer med ursprung i diktaturtiden på 1980-talet.

Carl Bildt uttalar sin oro över icke-demokratiska influenser utifrån som kan verka negativt på den bolivianska demokratin. Till dem vill jag hänföra CIA som via USA:s ambassad i La Paz ofta utövat ett otillbörligt inflytande i samma anda som Monroedoktrinen, sedan början av 1800-talet, där USA betraktar Latinamerika som sin bakgård.

Min tid rinner ut, men, som sagt, demokratin i Bolivia är värd allt vårt stöd.

Prot. 2006/07:16
7 november

Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! I denna senare mening av Jacob Johnson kan jag inte annat än instämma. Demokratin har självfallet vårt stöd. Bolivia är, som påpekats, ett utomordentligt fattigt land. Dess historia är en historia av konflikter som skär på många ledder, självfallet inklusive dem som nämndes. Men nu är där i alla fall något av en positiv utveckling. Vi har fått en någorlunda stabilitet, ska jag säga. Jag drar lite på det, som ni hör, därför att så stabilt som man skulle önska är det givetvis inte.

Evo Morales är en folkvald president med ett mycket brett mandat. Det är självfallet viktigt att det i alla delar representeras. Han har rätt att vidta en del av de åtgärder som han har vidtagit även om de har varit kontroversiella och man i och för sig kan ifrågasätta om de är de allra mest lämpliga när det gäller att attrahera det kapital och det kunnande som krävs för att Bolivia ska kunna komma upp på en högre utvecklingsnivå. Han har väl också orsakat åtminstone en viss diskussion med sin något förändrade inställning till kokaproduktionen, som nämndes. Jag håller med om att det inte är en alldeles lätt materia att hantera uppe i Anderna, där det finns ett traditionellt bruk av detta. Men detta traditionella bruk har i stort sett ersatts av en kommersiell produktion som syftar på helt andra marknader, för att uttrycka saken försiktigt. Där är det viktigt att bestämda åtgärder vidtas mot detta, och gränsen för tolerans av koka måste sättas mycket mycket snävt.

Icke-demokratiskt inflytande är vi alla emot i alla sammanhang, vad vi nu menar med detta. Jacob Johnson har med sina glasögon ett mycket bestämt perspektiv på vad detta skulle vara. Den mening som jag har här kan måhända nästan mer tolkas som en liten fingervisning till de länder, Venezuela och Kuba, som har försökt att göra Bolivia till något slags brohuvud för sina politiska planer på den latinamerikanska kontinenten. Jag tror inte heller det eller andra former av försök att utnyttja den bolivianska situationen ligger i det intresse vi har, nämligen att stabilisera utvecklingen.

Låt mig till sist konstatera att såvitt jag förstår, med reservation för att all information kan vara bristfällig, har just de arbetskonflikter som har varit aktuella den senaste tiden bilagts. Det har också uppnåtts åtminstone en halvöverenskommelse eller en överenskommelse med de stora olje- och gasbolagen. Det är framför allt det brasilianska bolaget, som har haft ansvaret för att försöka utvinna de stora gasresurserna och utnyttja dem för Brasilien. Morales ville nationalisera, delvis med relativt dramatiska metoder. Men där har man nu uppnått någon typ av överenskommelse. Det återstår att se om denna överenskommelse kommer att göra det möjligt för landet att få den utvecklingspotential för landet i dess helhet som dessa betydande naturresurser självfallet utgör.

Anf. 13 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Det är bra att utrikesministern understryker att Morales har ett brett folkligt mandat. Han erhöll 54 % av de avgivna rösterna i presidentvalet och det redan i första omgången. Nu när den indianska befolkningen på ett helt annat sätt deltar i det politiska arbetet, en befolk-

Svar på
interpellationer

ning som tidigare levt näst intill i ett apartheidsystem, har man fått ett annat djup och en annan förankring av just demokratin i Bolivia. Det är det som är så viktigt, att det nu kan få fortsätta och få omvärldens stöd.

Som Hans Linde tog upp i sin interpellation var det uttalande lite märkligt som en EU-kommissionär fällde att demokratin i Bolivia är svag. Det var ett förklenande omdöme om demokratin. Tvärtom fördjupas demokratin nu och förstärks på ett avgörande sätt. Det förtjänar Sveriges och EU:s fortsatta stöd. Vi kan påminna oss om att demokrati i dess ursprungliga betydelse betyder folkmakt.

Carl Bildt har också i sitt svar resonerat om de privata företagen att de ska verka utifrån affärsmässiga intressen och att det är viktigt att ett investeringsvänligt klimat upprätthålls. Det investeringsklimat som gällde tidigare kan nog snarare karakteriseras som en näst intill ohämmad exploatering av naturresurser utan ekologiska och sociala hänsyn. Evo Morales krävde av de internationella energibolagen att de skulle gå med på en omförhandling av villkoren så att de liknar de villkor som gäller i andra delar av världen, till exempel i Norge, när det gäller oljeutvinning. De har, som utrikesministern själv sade, gått med på det, och det är en positiv utveckling. Vi kan kanske se att olika konflikter successivt läggs åt sidan och att den fördjupade demokratiseringen och makten över de egna naturresurserna utvecklas positivt.

Carl Bildt, jag återkommer till ert favorituttryck den transatlantiska länken. Atlanten är ett stort hav. På andra sidan ligger en, ja till och med två stora kontinenter. Så jag vill uppmana utrikesministern att bidra till att stödja den demokratiska länken i det fattiga landet högt uppe i Anderna på den andra sidan av den stora Atlanten.

Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Jag tar till mig denna eleganta vinkling av den transatlantiska länken som Jacob Johnson åstadkom i slutet av sitt inlägg. När vi talar om den transatlantiska länken handlar det inte huvudsakligen om detta. Det vet vi alla. Men varför inte se den amerikanska kontinenten i sin helhet och utveckla förbindelserna med den, och där ingår också detta.

Låt mig bara kort konstatera att jag tror att när EU-kommissionären har uttalat att den bolivianska demokratin är svag är det nog ett uttalande som ska ses i det längre historiska perspektivet. Bolivia tillhör inte den starkaste eller solidaste av demokratier på den latinamerikanska kontinenten. Det vet vi. Det innebär inget uttalande om det valresultat som ledde till att Evo Morales fick makten, men i ett längre historiskt perspektiv är det utan tvekan sant. Och det leder till att vi måste ha en viss omsorg om den process som nu är så att den inte utsätts för större påfrestningar än vad det bräckliga fundamentet kan tåla.

Omförhandlingen av villkoren är egentligen inget för Sveriges riksdag eller Sveriges regering att ha någon synpunkt på. De har rätt till suveränitet i sin egen lagstiftning i dessa frågor. Jag vill bara göra den anmärkningen att det är bra att det sker på ett sådant sätt att man bibehåller någorlunda goda relationer med sina grannländer – det är framför allt Brasilien som har varit aktuellt – plus att man har möjlighet att till Bolivia få det kunnande och det kapital som är en nödvändighet för att man ska kunna utvinna de tillgångar som gör det möjligt att lyfta både den

ekonomiska och den sociala utvecklingen i Bolivia. Även det tror jag i det längre perspektivet har sin betydelse för stabiliteten i den bolivianska demokratiska utvecklingen.

Prot. 2006/07:16
7 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 15 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Demokratibegreppet handlar om många saker, bland annat om yttrandefrihetsfrågor. I landet Bolivia med sin tradition och den stora makt som de gamla spanskättlingarna har haft kontrollerar dessa fortfarande större delen av medierna. När alternativa kritiska tidningar publiceras görs det under besvärliga förhållanden. Jag har här med mig en tidning, El Observador, vars redaktör Juan Almazán Jaimes har hotats till livet för att han publicerar ganska enkla artiklar i denna tidning. Det är också något att lägga på minnet att man måste garantera yttrandefrihet och att man får delta i debatten på lika villkor.

Jag vill avsluta den här debatten med att återknyta till att det är viktigt att Sverige stöder demokratiseringen i Bolivia. Det kan göras på många olika sätt. Det handlar bland annat om Bolivias ekonomiska situation. Sverige är en av Bolivias stora långgivare. Sverige skulle kunna följa Norges exempel att avskryta tidigare lån som har tagits under diktaturtiden i Bolivia. Jag fordrar inget svar av utrikesministern om det nu, men det är ett exempel på hur man kan gå vidare och stödja den demokrati som så väl behöver vårt stöd.

Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Låt mig bara utnyttja det exempel med tidningen som jag inte känner till detaljerna om som en god illustration till det som EU-kommissionären hade sagt, nämligen att den demokratiska traditionen och stabiliteten i Bolivia kanske inte är fullt så stark som vi alla skulle önska att den var.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:30 om trygghet vid ålderdom

Anf. 17 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Siw Wittgren-Ahl har frågat mig vad jag vill åstadkomma med de tekniska justeringar av äldreförsörjningsstödet för personer med utländsk bakgrund som regeringen har aviserat i budgetpropositionen för 2007.

Som regeringen skriver avser regeringen att återkomma om detta förslag med den tekniska justeringen. Förslaget kommer att ingå i en aviserad proposition om vissa pensionsfrågor som kommer att lämnas till riksdagen den 19 december i år. Förslaget är just en justering av teknisk art och därmed ingen ändring av de grundläggande principerna för rätten till äldreförsörjningsstöd eller dess nivå.

Ärendet bereds fortfarande inom Regeringskansliet, och regeringen ämnar återkomma, som nämnts, med det fullständiga förslaget. Eftersom Siw Wittgren-Ahl visar intresse för justeringen lämnar jag dock redan nu en övergripande beskrivning av justeringen.

Äldreförsörjningsstödet betalas ut om den sökandes inkomst, efter avdrag för skälig bostadskostnad, understiger skälig levnadsnivå. För att få en rättvisande bild av levnadsnivån är det inkomsten efter skatt som beräknas. Regeringen har emellertid uppmärksammat att lagtexten är ofullständigt utformad när det gäller inkomst i form av utländsk pension. Den praktiska tillämpningen har blivit att det är inkomst före skatt som tas upp när det gäller inkomst av utländsk pension. Eftersom detta är ologiskt och mindre väl speglar syftet att mäta en faktisk inkomst avser regeringen att föreslå ett förtydligande av lagtexten så att även den utländska pensionen ska beräknas efter skatt.

Ett begränsat antal personer med utländsk pension får med förslaget något högre äldreförsörjningsstöd. Förslaget innebär därför en marginell kostnadsökning.

Anf. 18 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Fru socialförsäkringsminister! Jag vill tacka för svaret och ge en bakgrund till interpellationen.

I regeringens budget kan man läsa: ”De som kan komma att beviljas äldreförsörjningsstöd är personer som fyllt 65 år och som inte kan försörja sig på pensionen eller på något annat sätt. Huvudanledningen till att de inte kan försörja sig på pensionen är att garantipensionen är reducerad eftersom de inte bott tillräckligt länge i Sverige. Det kan också vara personer som har låg ålderspension därför att de tagit ut den tidigt eller det kan vara egna företagare som inte betalat sina pensionsavgifter. Antalet personer med äldreförsörjningsstöd var i december 2005 cirka 10 500 personer. Omkring en tredjedel av dessa är födda i Sverige. Regeringen har” – precis som Cristina Husmark Pehrsson säger – ”för avsikt att senare återkomma med förslag om tekniska justeringar av äldreförsörjningsstödet för personer med utländsk bakgrund.”

Så formulerar sig regeringen i årets budget. Bakgrunden till att jag ställer interpellationen är att jag tycker att det är ett häpnadsväckande och förvånansvärt sätt att uttrycka sig. Varför tycker jag att det är så förvånansvärt och så häpnadsväckande? Jo, för att många av oss politiker som deltog i valrörelsen runt om i Sverige fick frågan om det är så att folk som har kommit hit till Sverige har mer i pension än vad folk som bor och arbetar i Sverige har. Detta har spritts av någon eller några som har dunkla avsikter. Jag har själv en gång fått frågan och då starkt dementerat det eftersom det är lögn.

Det äldreförsörjningsstöd som vi har fattat beslut om tillkom för att personer som inte hade tjänat in tillräckligt med pension i Sverige inte skulle riskera att bli beroende av socialbidrag. Det var viktigt att nivån skulle ligga över socialbidragsnormen, men det var samtidigt väsentligt att detta yttersta skyddsnät för äldre var väsentligen lägre än garantipensionen.

Äldreförsörjningsstödet kan sökas av alla och betalas ut till alla som av olika skäl inte kommer upp i skälig levnadsnivå. Av landets 1,5 miljoner pensionärer får ca 11 000 äldreförsörjningsstöd. Det är viktigt att tala om att detta stöd går både till svenskar och till människor som har flyttat hit. Det är också viktigt att vi har en legitimitet i de system som vi genomför.

Därför blir jag jätteupprörd när jag läser detta. Fru socialförsäkringsministern förklarar ju inte varför den tekniska justeringen skulle göras för personer med utländsk bakgrund. Fru socialförsäkringsministern svarar med att det är en teknisk justering som gäller utländsk pension, och det är något helt annat.

Anf. 19 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt bra att Siw Wittgren-Ahl tar upp det som har spritts: att äldreförsörjningsstödet skulle vara mer värt än en garantipension. Så är det inte eftersom det sades att äldreförsörjningsstödet skulle ligga lite över socialbidragsnormen men under garantipensionen.

Enligt vad jag har fått fram är garantipensionen 5 000 kr mer värd efter skatt än äldreförsörjningsstödet. Detta gäller om man har en hel garantipension. Nu finns det personer som gör förtida uttag av garantipensionen, och när de fyller 65 år kan deras garantipension vara mindre värd än äldreförsörjningsstödet eftersom pensionen reduceras när man tar ut den i förtid. Då kan man dock få ett äldreförsörjningsstöd och komma upp i samma nivå. Jag tycker att det är värdefullt att vi båda klargör det.

Tanken är alltså att äldreförsörjningsstödet ska ligga lite över socialbidraget. Det var inte meningen att de personer som kommer hit från ett annat land och som inte har intjänade poäng för pension skulle leva på socialbidrag. Därför förde vi över dem till detta.

Vad som sedan hände var dock att den förra regeringen missade att göra den rättelse som behövdes, nämligen att räkna ut den skäliga levnadsnivån med utgångspunkt i pension efter skatt, också när det gäller utländsk pension. Det missade man, och det är därför vi vill göra den här rättelsen. Det innebär att man ska räkna en utländsk pension som allt annat, nämligen efter skatt, för att få fram en skälig levnadsnivå. Därför tillför vi 1,4 miljoner till de 450 miljoner som äldreförsörjningsstödet kostar i dag. Förstärkningen behöver göras för dem som har äldreförsörjningsstöd, men det innebär inte att de fortsatt har mer än en hel garantipension.

Anf. 20 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Det är viktigt att vi är överens om principen att alla behandlas lika i Sverige oavsett etnisk bakgrund. Ändå är det så att fru socialförsäkringsministerns svar handlar om tekniska lösningar på pensionen och inte om detta med folk med utländsk bakgrund.

Jag tycker att det är viktigt att vi är varsamma med orden. Om regeringen i sin budget hade satt punkt efter "äldreförsörjningsstödet" hade även de svenskar som har pensioner från andra länder omfattats. Man kan faktiskt vara svensk och ha utländsk pension. Detta måste också justeras efter det nya systemet.

Det är detta som är min poäng: Man skulle ha satt punkt efter "äldreförsörjningsstödet" i regeringens budget och inte fortsatt med att det gällde personer med utländsk bakgrund. Pension från andra länder kan nämligen även svenskar ha.

Anf. 21 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag hör vad Siw Wittgren-Ahl säger. Jag har i denna interpellationsdebatt och i mitt interpellations svar velat ge en ingång till vad som komma skall den 19 december i form av tekniska justeringar av vissa pensionsfrågor. Med det tror jag att jag inte har något i övrigt att tillägga.

Anf. 22 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Jag anser att det är väldigt viktigt att vi är varsamma med orden och att vi är tydliga. Integration och diskriminering ingår i alla utskott och också i hur vi betar oss och uttrycker oss i våra skrifter. Det var därför jag ville ta upp detta.

Jag är jätteglad för att Cristina Husmark Pehrsson här tillrättalägger detta och talar om vad det faktiskt handlar om. Det är viktigt. Alla har ju inte oss bredvid sig när de läser budgeten, och därför är det viktigt att vi här åskådliggör vad det faktiskt är regeringen menar.

Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan bara säga att jag också är väldigt glad och tacksam över att vi har uppmärksammat detta fel som begicks när man skrev om äldreförsörjningsstödet. Vi rättar till detta nu.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:11 om public service

Anf. 24 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är roligt att få vara här, om än i en lite annan roll. Rossana Dinamarca har frågat den tidigare kulturministern

1. om hon kommer att försvara modellen med licensavgifter,
2. hur hon kommer att försvara public service-verksamhetens grundtanke om frihet från den politiska makten och samtidig frihet från kommersiella intressen, samt
3. om hon ser någon möjlighet att en avsmalnad public service kan tillgodose de krav som vi gemensamt ställt i det nya sändningstillståndet.

I egenskap av ny kulturminister ankommer det på mig att svara på Rossana Dinamarcas interpellation.

Public service-verksamheten, eller radio och tv i allmänhetens tjänst, är en central del av mediepolitiken. I våras beslutade riksdagen om de riktlinjer som ska gälla för programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) under den kommande tillståndspanoroden. Bland annat ska tillgängligheten för funktionshindrade förbättras. Styrningen av företagen ska bli mer målinriktad och mindre detaljinriktad, och villkoren ska främst inriktas på vad som ska åstadkommas och inte på hur det ska göras. Det sistnämnda är viktigt för balansen mellan å ena sidan programföretagens

integritet och redaktionella oberoende och å andra sidan statsmakternas uppgift att som allmänhetens företrädare formulera övergripande riktlinjer för verksamheten.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2007 föreslagit att den kommande tillståndspanoden för Sveriges Radio, SVT och Utbildningsradion ska vara tre år i stället för sex år, det vill säga från och med år 2007 till och med år 2009. Under den treåriga tillståndspanoden som föreslagits avser regeringen att ta fram ett brett beredningsunderlag inför den kommande tillståndspanoden där bland annat frågor om utvecklingsmöjligheterna för radio och tv i allmänhetens tjänst ingår. Regeringen har ännu inte fattat beslut om hur underlaget ska tas fram. Jag måste därför be att få återkomma med besked om just detta.

För den närmast kommande tillståndspanoden ligger däremot riksdagsbeslutet om villkoren fast från i våras. Sändningstillståndet bereds för närvarande i Regeringskansliet utifrån skrivningarna i den proposition som riksdagen beslutat om. För de närmaste tre åren är således inga förändringar aktuella.

Anf. 25 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Lena Adelsohn Liljeroth till hennes nya uppdrag.

Det har tagit nästan en månad att få svar på mina tre frågor. Nu när jag väl fått ett svar är det väldigt kort och tyvärr också lite tunt.

Efter det att jag inlämnat min interpellation uppdagades det att den förra kulturministern avsiktligt inte hade betalat sin licensavgift på över 20 år. Hon tvingades därmed avgå. Innan dess fick hon dock igenom att tillståndspanoden för public service-företagen skulle halveras, något som – det måste ändå sägas – var mycket uppseendeväckande eftersom alla partier så sent som i våras var överens om att en tillståndspanod på sex år var bra då det understryker verksamhetens självständighet och integritet. Ännu har vi inte fått något bra svar på frågan om varför tiden måste halveras.

Jag frågade ministern om hon kommer att försvara modellen med licensavgifter. Men jag har inte fått svar vare sig från den förra ministern eller nu. Det är känt att Moderaterna vill ha en skattefinansierad radio och television, en statstelevision och statsradio. Ett sådant system går i otakt om man vill behålla en armlängds avstånd mellan public service och staten. Tvärtom skulle man bli direkt beroende av den politiska makten, något som i sin tur betyder public service-tankens död.

Vad som också är känt är att Moderaterna är ensamma om denna inställning. Min fråga till ministern blir därför återigen om hon som regeringsföreträdare kommer att försvara modellen med licensavgifter.

Jag frågade ministern om hur hon kommer att försvara public services grundtanke om frihet från den politiska makten och samtidigt frihet från kommersiella intressen, men jag har inte fått något svar.

Ett grundläggande villkor för att radio och tv ska kunna bedrivas i allmänhetens tjänst har varit att programföretagen kan upprätthålla självständighet och integritet i förhållande till statsmakten. Mediekoncentrationen ökar, och de självständiga rösterna blir färre. I ett sådant medielandskap är det viktigt med ett oberoende public service.

Jag kan väl säga att vi i Vänsterpartiet inte alltid håller med om och är tillfreds med utvecklingen inom public service. Men vi är övertygade om att politikernas enda styrinstrument ska vara sändningstillstånden och att Granskningsnämnden är det organ som allmänheten ska ta till hjälp för att kontrollera att public service lever upp till avtal och lagar.

Kommer alltså ministern att fortsätta att försvara public services grundtanke?

Vidare frågade jag ministern om hon ser någon möjlighet för ett avsmalnande public service att tillgodose de krav som vi gemensamt ställt i det nya sändningstillståndet, men jag får inget svar.

Företrädare för ministerns parti har här i kammaren gett uttryck för att public services centrala uppdrag består i att värna program som inte har någon avsättning på en kommersiell marknad. Public service ska bli smalare. Om – jag säger ”om” eftersom Moderaterna hittills varit ensamma om den synen – public service blir smalare riskerar public service att enbart bli en angelägenhet för de redan aktivt samhällsintresserade. Då förlorar även nyhets- och kulturprogram i genomslag. Jag tror att inte heller hushållen kommer att vara beredda att betala för public service om man släpper efter på kraven i sändningstillståndet.

Därför upprepar jag min fråga till ministern, nämligen om hon ser någon möjlighet för ett avsmalnat public service att tillgodose kraven i det nya sändningstillståndet.

Anf. 26 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det var många frågor på en gång. Jag har i ett antal intervjuer efter det att jag tillträtt som kulturminister väldigt tydligt försvarat public service, och det kommer jag också att fortsätta att göra.

Över hela världen, kan man väl ändå säga, pågår en tämligen intensiv debatt om vad public service är och om vad public service är i förhållande till andra kanaler. Det är många, inte bara politiker utan även andra, som med oro ser – kan man väl säga – att public service blir alltmer kommersialiserat och därmed förlorar sin alldeles specifika roll.

Den debatt som kom i gång i somras efter det att riksdagen fattat beslut om det nya sändningstillståndet som träder i kraft vid årsskiftet har på det sättet varit väldigt intressant. Det har inte varit en debatt som initierats av politiker utan av publicister och medarbetare inom Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. De 17 000 namnunderskrifter som samlats in till stöd för delar av public service – jag ska inte gå in på vad man ska sända och inte sända – är också intressant. Det finns ett starkt stöd för public service.

Jag kan konstatera att enligt det här förslaget, som hela regeringen står bakom – det gäller alltså inte bara initiativet från den förra kulturministern Cecilia Stegö Chilò – ska inga förändringar ske. När det handlar om oberoendet, som Rossana Dinamarca var inne på, kan jag helt kort läsa upp vad som står på första sidan i propositionen: Programverksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt, och programföretagen ska erbjuda ett varierat utbud av hög kvalitet som speglar hela landet.

Detta står givetvis kvar. Inga förändringar kommer att ske. Men i takt med den snabba utveckling som sker inom radio och tv – medierna går mer och mer in i varandra, men vi behöver inte gå in på det; vi vet ju alla

att vi kan se på tv i mobiltelefonen och lyssna på radiosändningar på webben – finns det skäl att se över verksamheten. Det är det som regeringen vill göra efter de här tre åren. Men några beslut är inte fattade om vilka riktlinjer som den kommande utredningen ska ha, utan vi lever fortfarande, kan man väl säga, med det gamla sändningstillståndet. Det nya har ju ännu inte trätt i kraft.

Anf. 27 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Så många frågor vet jag inte om det var. Det var tre frågor som jag upprepade från min interpellation och som jag inte anser mig ha fått svar på. Fortfarande svarar inte kulturministern på frågan om modellen med licensavgifter.

Hur ställer sig den nya regeringen här? Jag vet vad Moderaterna har tyckt, och jag vet vad Folkpartiet har tyckt. Det har inte varit samma sak. Men samtliga andra partier har faktiskt stött modellen med licensavgifter. Vad händer med den nya borgerliga regeringen? Där har vi ännu inte fått något besked.

Jag är glad över att kulturministern här ger uttryck för att hon vill försvara public services grundtanke.

För att nu ta upp frågan om halveringen av tillståndsperioden anger kulturministern att det har att göra med att det kan hända att det blir en teknisk utveckling på marknaden som vi kanske ännu inte har sett eller som vi till vissa delar har sett början på. Det var ju också därför som kommittén, propositionen och senare även kulturutskottet pekat på och beslutat om en kontrollstation efter tre år, alltså just för att kunna ta hänsyn om något händer på det tekniska området.

Men varför nöjer sig inte regeringen med att ha den här kontrollstationen utan att riva upp hela sändningstillståndet? Den frågan har jag ännu inte fått något svar på.

Anf. 28 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Vi river inte upp något sändningstillstånd. Vi tar den möjlighet som finns att efter tre år se över sändningstillståndet. Inga förändringar kommer att göras under de här tre åren, även om det är bekant att jag själv och också de övriga borgerliga partierna redan när propositionen behandlades i slutet av våren hade synpunkter, inte minst på tillgängligheten. Vi sade att målet fram till år 2012 om 65 % textning av första gången sända program var alldeles för lågt satt.

Om det finns möjligheter att förändra det skulle jag vara mer än glad, och inte bara jag utan även de många som faktiskt är beroende av textade tv-program.

När det sedan handlar om hur public service ska finansieras, via licensavgifter eller, som Moderaterna hela tiden har föreslagit, via statsbudgeten, är det ingenting som ännu har diskuterats. Det är ingen förändring som kommer att ske under de kommande tre åren fram till 2009. Det här förslaget är ännu inte antaget. Det ligger förvisso i budgeten och kommer att debatteras igen i slutet av året. Men här kommer det inte att ske några förändringar.

Sedan blir det en senare fråga i den breda beredningen, den utredning som ska göras, att se hur man möjligen vill finansiera public service. Men det är ingen stor fråga just nu. Det handlar om att förbättra möjlig-

heterna, att ta chansen att se över det som man inom public service också har talat om, möjligheter till rationalisering. Det är inte ett initiativ som kommer från politiskt håll utan från programföretagen själva.

Anf. 29 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Det är en fråga som vi kan bocka av, nämligen att det inte kommer att ske någonting på området när det gäller licensavgifter, och det är bra att vi kan få det beskedet.

Sändningstillståndet är en fråga som kommer att bli hängande i luften om jag inte får ett bra svar av ministern. Då menar jag inte att det nödvändigtvis måste vara det svar som jag önskar mig. Det som anges som skäl för att tillståndsperioden ska halveras är de tekniska omständigheterna, som vi inte vet mycket om. Det är just det som vi beslutade här i riksdagen för knappt ett halvår sedan att kontrollstationen ska användas för. Så säger ministern att ni bara ska se över sändningstillståndet, att ni inte ska göra någonting åt det. I sitt svar säger ministern att man vill ha ett brett beredningsunderlag. Det var väl i Kommittén om radio och tv i allmänhetens tjänst en bred enighet, och det var även en bred enighet i utskottet och kammaren för drygt ett halvår sedan.

Vi är överens, Lena Adelson Liljeröth och jag och jag tror hela riksdagen, om att det är viktigt med tillgängligheten, bland annat för funktionshindrade. Det är viktigt att även barn som har hörselskador får se barnprogram som de också kan förstå. Men det här är ingenting som står i motsats till det sändningstillstånd som vi har. Varför är det så viktigt, om det inte ska ske några förändringar, att förkorta sändningstillståndet i stället för att låta sändningstillståndet gälla den period som är och låta kontrollstationen ta hand om de svårigheter eller andra utvecklingar som kommer? Men vi ska hålla vårt armlängds avstånd mellan stat och public service. Det är viktigt, och det är därför som vi också beslutade om en lång tillståndsperiod.

Anf. 30 Statsrådet LENA ADELSON LILJERÖTH (m):

Herr talman! Jag ser inte det här som någonting väldigt dramatiskt. Det finns ingen, och där måste Rossana Dinamarca tro mig, hemlig agenda att strypa public service, absolut inte. Men i denna proposition står det: I likhet med kommittén anser regeringen att en uppföljning bör ske under tillståndsperioden. Det är lämpligt att tidpunkten för denna sammanfaller med att förberedelser för nästkommande tillståndsperiod startar. Uppföljningen bör göras med utgångspunkt i omvärldsförändringar eller andra förändrade förutsättningar som bedöms påverka programföretagen.

Då har den nuvarande regeringen insett att här finns en möjlighet att påverka, inte i syfte att på något sätt begränsa public service utan för att faktiskt stärka public service.

I detta hoppas jag att bli trodd. Det finns ingen underlig, konstig agenda för att strypa public service, utan det här är en möjlighet att kanske förbättra villkoren.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 31 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Margareta Israelsson har frågat utbildningsministern vilka skäl statsrådet ser för att ta bort de fria entréerna till de statliga museerna för vuxna samt på vilket sätt statsrådet vill främja att flera besöker våra museer och att människor som aldrig tidigare har besökt de statliga museerna också i fortsättningen ska göra det.

Lars Wegendal har frågat mig vilka kulturpolitiska överväganden som ligger till grund för mitt val att slopa fri entré för vuxna vid de statliga museerna.

Jag besvarar här såväl Margareta Israelssons som Lars Wegendals frågor.

Jag vill börja med att konstatera att de statliga museerna förfogar över oerhörda kulturskatter och en oerhörd kunskap. De är en viktig del av samhällets gemensamma minne, och vi ska definitivt värna detta kulturarv på bästa sätt. Museerna har redskap för att utveckla och förmedla kunskap, bjuda upplevelser för alla sinnen och levandegöra historien. Särskilt för barn och ungdomar kan museerna i dessa sammanhang vara mycket betydelsefulla. Därför har regeringen föreslagit att alla barn och ungdomar upp till 19 år, det vill säga i skolåldern, ges möjlighet att besöka de centrala museerna utan att behöva betala.

Flera museer har sedan en tid tillbaka haft ekonomiska problem, vilket bland annat har lett till att vården av föremålssamlingar har varit eftersatt. Att på olika sätt trygga våra kollektiva minnens bevarande och att lägga större vikt vid andra av museernas kärnområden är därför prioriterat framför att alltid kunna låta vuxna ha fri entré till alla utställningar.

Det är riktigt att publiken har ökat på de statliga museerna under tiden med fri entré. Kulturrådets utvärdering visar dock att en stor del av ökningen består av större grupper av barn och unga – grupper som även fortsättningsvis kommer att kunna gå på museer utan att betala entréavgift. Barn och unga i skolåldern kan fortsätta ta del av det rika utbudet på de centrala museerna hur ofta de vill, samtidigt som utrymme lämnas för museerna att stärka det interna arbetet till exempel med samlingarna.

Samma utvärdering visar också att hela 70 % av besökarna uppger att det egentligen har relativt liten betydelse om besöket är gratis eller inte, vilket tyder på att besökarnas intresse för kvalitativa utställningar är större än intresset för entréavgiften. Att besökssiffrorna till museer som under året haft entréavgift också ökat markant tyder även det på ett ökat intresse för museernas verksamhet som inte alltid är direkt kopplat till avgiften. Låt oss heller inte glömma att reformen med fri entré för vuxna tillåtit museerna att ta ut avgifter för tillfälliga utställningar, vilket flera museer också utnyttjat. Inte heller här har avgifter alltså varit avgörande för besökarna.

Fri-entré-reformen har medfört en fixering vid besökssiffror som vi vill komma bort ifrån. Regeringen vill i stället utgå från vad som faktiskt görs på museerna och på det viktiga uppdrag de har. Kvalitet bör alltid gå före kvantitet som målsättning.

*Svar på
interpellationer*

Den socialdemokratiska regeringen bestämde över huvudena på museerna att införa fri entré för alla. Den nuvarande regeringen utgår i stället från att varje museum självt känner sina egna förutsättningar bäst och vill därför öppna för varje museum att självt avgöra när man ska ta entréavgifter för vuxna. Självbestämmanderätten för kulturen ska öka.

Detta är våra skäl till att centralmuseerna inte längre *måste* ha fri entré för vuxna och de kulturpolitiska överväganden som ligger till grund för detta beslut. Margareta Israelsson frågar också hur jag vill främja att flera besöker våra museer och att de som aldrig tidigare har besökt museerna också i fortsättningen ska göra det.

Vi kan se att det finns ett stort intresse hos allmänheten för museernas verksamhet som inte enbart är kopplat till entréavgifternas storlek. De statliga museerna har genomgått en kvalitativ utveckling och skapat en stark position som källa till kunskap och förnöjelse. Jag vill bidra till att museerna kan fortsätta utveckla kvaliteten och sin professionella verksamhet. Regeringen har därför föreslagit att en ny funktion inrättas, en nationell koordinator för museiområdet. Denna koordinator ska kunna hjälpa museerna att effektivisera vissa delar av sin verksamhet bland annat genom en högre grad av samverkan. Koordinatorn ska kunna förmedla stöd till museisektorn i vissa vitala frågor, som till exempel kan röra finansiella eller juridiska frågor.

En annan tänkbar uppgift för denna museikoordinator skulle kunna vara att tillsammans med museerna titta på hur ovana museibesökare bättre kan tilltalas av verksamheten. Det skulle till exempel kunna röra sig om riktad marknadsföring, breddat utbud och aktivt arbete med publiken. Det finns flera goda exempel från olika delar av kulturlivet runtom i landet på hur sådant arbete kan fungera. Även Framtidens kultur har lämnat intressanta förslag i den här delen.

Vilka uppgifter en museikoordinator kan ha kommer att diskuteras tillsammans med museisektorn, utifrån sektorns egna behov och de ekonomiska ramar som finns. Regeringen kommer att precisera formerna för museikoordinatorns uppdrag senare.

Museerna har mycket goda förutsättningar att locka flera besökare till sig. Mycket tyder också på att det finns en betalningsvilja för en högkvalitativ verksamhet med ett välbevarat konst- och kulturarv och fortsatt intresseväckande utställningar och programverksamhet. Det tycks också som om människor gärna återkommer till den verksamhet som kan väcka deras intresse. Jag kommer att fortsätta verka för en intressant och högkvalitativ museiverksamhet.

Anf. 32 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Låt mig inleda med att hälsa Lena Adelsohn Liljeroth välkommen till riksdagens kammare i sin funktion som kulturminister. Jag hoppas att vi kommer att få ett konstruktivt samarbete och många intressanta diskussioner.

Jag går så över till dagens debattämne: fri entré på de statliga museerna. Jag vill också tacka för det utförliga svaret på min interpellation.

Redan den 30 september reagerade museicheferna på regeringens förslag att slopa reformen. ”Fri entré har blivit en viktig del i förändringen av museerna till levande mötesplatser. Återinförs entréavgifterna kommer vår ekonomi att försämrars”, skrev de i en DN-artikel. Statsrådet har

emellertid inte på något sätt tagit till sig denna vädjan. Lena Adelsohn Liljeroth talar om en fixering vid besökssiffror. Kvalitet bör gå före kvantitet, säger hon. Jag har lite svårt att förstå det resonemanget, att se ett motsatsförhållande i det.

Vi socialdemokrater vill gärna se en utveckling där kulturutbudet vänder sig till de många, till bredden, till allmänheten. Det behöver inte alls innebära att allmänheten ska mötas av sämre kvalitet. Endast det bästa är gott nog åt folket, sade en gång vår socialminister Gustav Möller. Det håller även när det gäller museerna. Det var det som blev så bra med reformen, att museerna verkligen engagerade sig i att möta den ökande tillströmningen av besökare med ökad kvalitet.

Kulturrådets utvärdering visar att besöksutvecklingen entydigt upplevs som stimulerande av olika personalkategorier, även om stressmoment ibland noterats. Men nu ska detta bort.

Statsrådet Adelsohn Liljeroth säger i Aftonbladet i helgen att ”regeringen tar bort tvånget att ha fri entré för vuxna”. Det är ett intressant sätt att försöka flytta fokus i denna debatt. Fortsättningen på ett sådant utspel skulle väl snarast vara att fråga när den moderatledda regeringen ska ta bort tvånget att ha avgiftsfria boklån på biblioteken.

Nu är det inte alla moderata politiska ledare som ser tillströmningen till museerna som något negativt. Finansborgarrådet i Stockholm Kristina Axén Ohlin till exempel lägger fram en budget där man behåller fri entré på Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och utställningsdelen i Kulturhuset. Å andra sidan har till exempel Stadsmuseet närmast fördubblat besökantalet till uppskattningsvis 200 000 i år tack vare gratisinträdet, skriver Svenska Dagbladet i en kommentar.

Jag har bett riksdagens utredningstjänst att undersöka konsekvenserna av regeringens förslag. Det visar sig då att man genomgående beräknar att det blir en halvering av antalet besökare.

Jag har också frågat statsrådet hur hon vill främja flera besökare till våra museer. I svaret hänvisas till inrättandet av bland annat en museikoordinator. Nu har jag alldeles för mig, och jag måste kontrollera uppgiften, att den tjänsten var något som bereddes redan under Leif Pagrotskys tid som kulturminister. Skillnaden var att det då handlade om en tjänst för att se hur vi skulle ta vara på alla besökarna – nu gäller det i stället hur vi ska få dit dem.

ABF har startat ett utrop för fri entré. Det är bara två och en halv vecka sedan, och redan har 24 766 personer skrivit på.

Jag avslutar mitt inlägg med frågan om det här verkligen är rätt väg att gå och med att konstatera att enligt Etnografiska museets vänner ansåg 70 % av tillfrågade besökare i Kulturrådets utvärdering att fri-entré-reformen borde fortsätta. Det är mer än en riksdagsmajoritet.

Anf. 33 LARS WEGENDAL (s):

Herr talman! Självklart vill också jag hälsa kulturministern välkommen till riksdagen men också välkommen hit som statsråd med ansvar för kulturfrågorna.

Jag hoppas och lovar att vi framöver kommer att ha många, långa och innehållsrika debatter om kulturpolitik. Det kan jag lova utifrån att den moderata budget som är framlagd klart och tydligt visar att det är moderat kulturpolitik som vi kommer att få leva med och inte en allianspolitik.

Det är ingen överraskning för mig som, precis som Lena Adelson Liljeröth, har suttit i kulturutskottet under många år, där man tydligt har sett att alliansen faktiskt inte har haft någon gemensam politik på kulturområdet.

Tack för svaret på interpellationen – ett svar som var ganska förutsägbart, får jag väl ändå säga, och som jag naturligtvis inte är nöjd med.

Detta att begränsa möjligheterna till fri entré var ändå en av de få frågor som ni inom alliansen under förra mandatperioden var överens om, även om ni hade olika budgetar och olika summor som ni minskade med. Jag tror att det varierade mellan 40 och 60 miljoner. Tyvärr är det den moderata linjen som har vunnit här så att det blev den stora neddragningen.

Den här interpellationen handlar, som alla åhörare förstår, om den fantastiska succé som fri-entré-reformen har inneburit. Jag inbillar mig faktiskt att också kulturministern tycker att den varit en succé. Vi hade en diskussion när den infördes, och museicheferna var kritiska – det var de och det har jag förståelse för – mest på grund av att de var rädda att de inte skulle få full kompensation för inkomstbortfallet. Men det fanns också en rädsla för att de skulle få för många besökare på museerna. Det är i alla fall för mig en helt oacceptabel inställning. På något sätt måste ändå de statliga museerna ha som mål att så många av medborgarna som möjligt ska besöka museerna, att så många som möjligt ska ha en möjlighet att ta del av de fantastiska gemensamma samlingar som man genom åren har skrapat ihop. Jag hade svårt att acceptera detta, självklart.

Fri-entré-reformen handlade också om att alla människor, oavsett bakgrund – utbildningsbakgrund, ekonomisk bakgrund och möjlighet – skulle få en möjlighet att ta del av de gemensamma samlingarna på museerna, att helt enkelt öppna nya världar för människor som normalt sett inte besöker museerna. Det handlade om att öppna vägar för att de här människorna skulle slippa göra prioriteringar, slippa prioritera kläder på kroppen, mat på bordet eller ungarnas fritidsverksamheter. Det här var en möjlighet som alla skulle ha. Det har inneburit en tillströmning med 2,9 miljoner besökare, så jag har väldigt svårt att förstå detta.

Jag måste ställa en avslutande fråga. Vad är det för tankar som ligger bakom åldersgränsen 19 år? Varför ska alla studenter uteslutas från möjligheten att gå fritt på våra museer?

Anf. 34 Statsrådet LENA ADELSON LILJERÖTH (m):

Herr talman! Jag ska försöka klara av så många frågor som möjligt.

Margareta Israelsson hänvisar bland annat till artikeln i Dagens Nyheter som museicheferna har skrivit. Man ska notera att den skrevs innan budgeten var framlagd och innan museerna visste hur mycket pengar som faktiskt har lagts tillbaka enligt budgetförslaget.

Jag kan förstå att oron fanns då, men den lär inte finnas nu längre. Sedan är det så att vi har kommunalt självstyre. Om nu Stockholms stad i sin kulturbudget väljer att ha fri entré till sina museer – det finns det även andra som har, som Bohusläns Museum i Uddevalla – är det en sak för dem. Det här handlar om de centrala museerna och om statsbudgeten. Jag har själv suttit i styrelsen för Nordiska museet, så jag har kunnat se att statistiken har pekat uppåt. Men fortfarande finns det ju ett stort antal år före 2005 då det var flera besökare på Nordiska museet än vad det var

efter detta med fri entré. Enligt Kulturrådets statistik var det lika många besökare 1993 som det var 2005. Det behöver alltså inte alltid vara kopplat till just avgiften.

Jag har också tidigare sagt, och det är kanske inte så roligt att behöva säga det, att det inte finns något som är gratis. Skulle museerna – Gud förbjude, för det kommer aldrig att kunna bli så – leva på det som man lite slarvigt kallar för marknadens villkor skulle ett museibesök förmodligen kosta mellan 300 och 400 kr, kanske ännu mer. Vi gör alltså verkligen mycket, också genom statsbudgeten, för att bevara och kunna visa upp vårt kulturarv.

Men museerna har enorma behov. När det handlar om kompensationen har ju ett antal av de här centrala museerna redan tidigare i sina budgetäskanden såväl i fjol som i år konstaterat att de behöver mer kompensation, för det man har fått har inte räckt. Moderna museet har exempelvis, tror jag, önskat mellan 4 och 5 miljoner kronor mer för att kunna behålla den service som man vill ge. Kostnaderna rusar i väg.

Det här uppfattas också som ett problem på många håll ute i landet. Det finns mellan 700 och 800 museianläggningar i Sverige. Många är faktiskt beroende av såväl ideella insatser som entréavgifter och annat för att över huvud taget kunna ha sin verksamhet i gång. Det finns önskemål om att vi ska bygga flera museer i Sverige. Det talas om formmuseum. Det talas om Nobelmuseum. Det finns en del som drömmer om att vi ska ha ett vikingamuseum. Pengarna kommer helt enkelt inte att räcka.

Det är också så, även om det också är tråkigt att bara tala om skatter och pengar när det är roligare att prata om kulturarv, att två tredjedelar av allt vi tjänar går i skatt i dag. Den nya regeringen vill att människor ska kunna behålla mer av sina egna, intjänade pengar och avgöra vad man vill lägga de pengarna på. Då är ju museibesök inget dåligt alternativ.

Anf. 35 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Det finns inget som är gratis; det är sant. Men det finns ju också möjligheter att välja hur man prioriterar att lägga pengarna, och det är det regeringen har gjort. Statsrådet gör det väldigt tydligt att det var viktigast att sänka skatterna och att fri entré på museerna inte var så viktigt. Det är ju den tydliga kontentan av det här. Den åsikten kan man ju ha. Från socialdemokratiskt håll delar vi den inte. Vi tycker inte att den typ av skattesänkningar som nu raskas fram genom riksdagens hantering är det centrala.

Ska vi nu hålla oss till resonemanget om kulturpolitiken läste jag lite ur den diskussion som var mellan Lena Adelsohn Liljeroth och förre – förrförrer får jag säga; vi har ju haft en annan i några dagar också – kulturministern Leif Pagrotsky när den här reformen skulle genomföras. Då hade ni ett resonemang kring kostnaden för att gå på Operan. Det är inte gratis att gå på Operan. Men det är inte heller så att man betalar den fulla kostnaden för att gå på Operan. Skälet till att vi gör den subventionen är ju att göra det mer tillgängligt. Det finns också skäl till att vi är så överens om att det är viktigt att man ska kunna låna böcker gratis. Det finns en grund, en önskan att göra kulturen och kulturskatterna tillgängliga för flera.

Man kan säkert, det kan jag hålla med om, exercera med olika siffror hit och dit när det gäller besöksfrekvenser. Men det är klart att det är

oerhört glädjande om det inte bara är så att barnen går på museum när de går dit med skolan, med sina lärare. Jag tror också att det finns något positivt i att familjer går till museer, att man besöker huvudstaden och också gör ett kulturellt besök: Vi besöker ett museum, vad kan vi uppleva här? Detta är just det engagemanget som så många som arbetar inom museerna har pekat på att det här har lett till i sättet att utveckla arbetet på museerna för att möta tillströmningen för att kunna göra något bättre.

Vad jag förstår av utvärderingen har det kanske mer varit så att man ibland har tyckt att det har varit besvärligt att det har kommit så väldigt många skolklasser och att det ibland har varit svårt att möta dem. Det blir det ju så att säga ingen förändring av i det förslag som ni har lagt fram.

Hänvisningen till hur man resonerar på museer ute i landet håller ju inte riktigt heller. Det var ju också en av de kritiska synpunkter ni från moderat håll hade mot den här reformen, att den skulle skada övriga museer i exempelvis Stockholm, att alla bara skulle gå på museerna med fri entré. Men det har det ju inte lett till. Jag tror nog att man måste ta till sig precis det som de nu gör i Stockholms stadshus, att det är något positivt för medborgarna med fri entré på museerna.

Jag tycker att det är väldigt tråkigt att statsrådet inte med ett ord nämner att det här faktiskt är glädjande, att det är en succé, att det var en bra reform. Det är väldigt mycket diskussion om att ingenting är gratis, vi måste dra in och ska vi kunna sänka skatterna måste vi ta bort det här. Min fråga måste alltså åter bli: Är det inte bra att det går människor på museum även om det är gratis?

Anf. 36 LARS WEGENDAL (s):

Herr talman! Som jag nämnde i mitt första inlägg är alltså ökningen av antalet besökande 2,9 miljoner mellan 2004 och 2005. Det är 159 % ökning av besökarna. Vad som också är positivt är att den här publiktillströmningen har hållit i sig även under det första halvåret 2006. Annars hade man ju kunnat tänka sig att det så att säga var nyhetens behag och att det sedan skulle avta, men icke. Människor gillar faktiskt att gå på museer, och avgifterna har varit en spärr för att de ska kunna gå dit.

Det som också är intressant är att den här besöksutvecklingen har upplevts som stimulerande av personalen på museerna, faktiskt i alla personalkategorier. Man vittnar om den breddade publiken och om många förstagångsbesökare. De säkerhetsmässiga problem som man initialt befارade skulle vara svåra att hantera har inte inträffat. Man har förstärkt med pedagogisk personal för att möta efterfrågan på information och vägledning, som naturligtvis nya och oerfarna museibesökare behöver.

Omkring 60 % av besökarna var förstagångsbesökare, och andelen besökare med låg utbildning har också ökat. Jag tycker att kulturministern på något sätt måste ta emot det här och förhålla sig till det. Nog är det positivt att det kommer nya människor till museerna och tar del av de fantastiska samlingar som vi har. Över 80 % av besökarna uppger att de kommer att besöka museerna oftare om museerna har fri entré, vilket också är positivt.

Något som också är fantastiskt, tycker jag som är en sådan där bondlurk som bor utanför tullarna, är att folk som kommer från andra ställen i landet i ökad utsträckning har börjat besöka våra statliga museer av vilka förhållandevis många ligger i Stockholm. Det tycker jag är positivt.

Av budgeten konstaterar jag att ni drar ned med 62 miljoner – det har jag fått det till – på att ta bort den fria entrén för vuxna. Till vissa museer – jag tror att det är nio – duttar ni ut totalt 16 miljoner. Det är ett ganska stort glapp däremellan.

Av budgeten kan jag inte se annat än att detta är pengar som ni tar ifrån museisektorn. Ni säger till museerna att de får kompensera det genom att ta entré. Då kan man fråga sig: Vari ligger den frihet att museerna själva får avgöra om de vill ha entré eller inte som kulturministern nämnde i sitt första inlägg?

Anf. 37 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är många siffror som bollas runt. 159 % är en siffra som Lars Wegendal använde. Om man läser Kulturrådets statistik noga framgår det att det finns stora brister i den statistik som tidigare gjorts. Man kan inte alltid jämföra. Vi kan nöja oss med att konstatera att det har blivit flera, men i många fall från en väldigt låg nivå.

Det är väl därför en museikoordinator – oavsett vem som först kom med förslaget och hade idéer om vad museikoordinatorn skulle göra – kan bidra till att ge idéer om hur museerna ska kunna samarbeta mer, hur man ska kunna presentera sig så att flera av de grupper som inte går dit hittar dit. Det är ju inte alla som går.

Det är naturligtvis roligt om folk går på museer. Det gjorde man även tidigare. Jag upprepar igen: Vi har haft många perioder före 2005, när det infördes fri entré på de här 19 museerna – inte på museer generellt, vilket man ibland kan tro – då det var många flera som gick. Man ville se spännande utställningar. Det var det som lockade. Det är det som ska locka även fortsättningsvis.

Museerna har vittnat om de stora behov man har. Bristen på forskare inom museisektorn är stor. Det är ett gigantiskt problem. Det är viktigt att man gör något innan pensionsavgångarna blir för stora. Det är en annan del som vi måste satsa på. Det handlar inte heller här om att man ska dra ned på vården av kulturarvet. Om vi inte har forskning och spännande dokumentation och vård blir det svårare att bygga spännande utställningar. Det hjälper inte att det är fri entré på museerna om det inte händer spännande saker inom museivärlden.

Att avgifterna skulle vara en spärr för att man ska gå på museum, som Lars Wegendal var inne på, är ett argument som jag har svårt att förstå. Snittavgiften för vuxna är omkring 43 kr vilket ungefär motsvarar en lunch på en hamburgerrestaurang. Det kan inte vara ett hinder. Det kanske är andra skäl till att man inte har hittat till museet.

Museisektorn generellt har vuxit. Det är väldigt roligt. Vasamuseet har slagit all-time-high. De har aldrig haft så många besökare, trots att de tar 80 kr i inträde. Andra museer har sett en klar nedgång, vilket de tror beror på att det har varit fritt att gå på vissa andra museer. Millesgården är ett exempel; Ernst Thiels museum på Djurgården är ett annat. Det finns flera. Det finns inte alltid ett samband.

Om vi ska kunna behålla museerna och göra dem spännande och kanske också som många vill, som jag sade tidigare, bygga ytterligare museer kan vi inte ha fri entré för vuxna. Då väljer vi – även om det kan te sig kontroversiellt – att sänka skatterna så att människor själva kan betala och dessutom få mer pengar över till annat.

Anf. 38 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Det har blivit flera, säger statsrådet. Det är bra att vi är överens om det. Det har kommit flera till museerna. Det är bra.

Sedan går vi över på en diskussion om hur vi ska få flera till museerna. Diskussionen gäller den här tjänsten och att ta hand om det som finns på museerna. Jag tror att både statsrådet och jag kommer fram till att det till syvende och sist handlar om ekonomi. När det gäller huruvida skattesänkningen har att göra med om man väljer McDonalds eller museet var jag inte med riktigt i resonemanget.

Jag tror att vi måste ta till oss att det faktum att vi har haft möjlighet att erbjuda fri entré på en massa museer och att flera kommuner och landsting har följt efter med lokala och regionala museer pekar på att man ser en bra modell för att få flera att komma.

Det räcker nog inte med att ha mycket engagerade människor, vilket den här debatten har visat, och kompetenta personer som arbetar med vårt fina kulturarv och alla saker som finns på museerna om vi samtidigt gör det mindre möjligt att komma dit.

Jag vill göra det väldigt tydligt att från socialdemokratiskt håll kan vi inte se att den nedskärning som nu sker på museiområdet, oavsett en tjänst på departementet eller Kulturrådet eller var nu personen ska sitta, eller någon miljon hit eller dit är den rätta modellen för att få flera till museerna.

Statsrådet säger att vi sänker skatterna så att man kan välja vart man vill gå, men sanningen är att det är museerna som får betala. Jag tycker att det är en helt tokig modell.

Anf. 39 LARS WEGENDAL (s):

Herr talman! Visst är det roligt att människor går på museer. I det uppdrag som vi gav till RUT lät vi dem titta på vilka bedömningar museerna själva gör när det gäller besöksantalet om man tar bort fri entré för vuxna. Många museer – de allra flesta – säger att minst hälften av besökarna försvinner. Det finns exempel på några små museer som säger att 70 % av besökarna kommer att försvinna i och med att man tar bort fri entré.

Det här betyder något. Jag tror att kulturministern tar lite lätt på vad 50–60 kr i entré betyder för vanligt folk. Om en familj ska gå på museum och det kostar 120 kr kan det faktiskt betyda att man väljer att inte gå. Det gäller oavsett skattereformer och annat; de är ändå uppåtna av trafikförsäkringar och annat. Man kanske ska välja mellan att ha bil och att gå på museum. Så kan det också vara.

Jag funderar på compensationen och glappet som blir. Vart tar pengarna vägen? Är det en neddragning på i storleksordningen 50 miljoner på de statliga museerna, eller var gör ni av pengarna? Så välbetald ska väl inte museikoordinatören vara att det behöver kosta så mycket.

Jag fick aldrig svar på min första fråga: Vad ska studenterna ta sig till?

Anf. 40 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag ska försöka svara på två minuter.

Det är ingenting som hindrar museerna att ha speciella dagar för grupper. Det kan vara studenter, som Lars Wegendal nämnde; det kan

vara pensionärer eller andra grupper som man kanske vill erbjuda fri entré vid olika tillfällen. Så har skett tidigare, och det finns ingenting som hindrar dem att göra det nu heller.

Tidigare har man från den föregående regeringen satsat ungefär 100 miljoner per år, med en överdrift på någon miljon, för att låta dessa 19 museer ha fri entré. Men dessa pengar har ändå inte räckt. Och dessa museer har själva sagt att detta inte räcker.

Nationalmuseum sade innan man hade fri entré, före 2005, att det anslag som man får inte räcker. Då sade den dåvarande kulturministern Marita Ulvskog: Då får ni väl höja entréavgifterna.

Nu väljer vi att satsa på ett sådant sätt att vi behåller fri entré för barn och unga upp till 19 år. Skälet till det är helt enkelt att de är i skolåldern och inte tjänar pengar och för att underlätta för familjerna. För visst är det roligt om flera går på museerna?

Men att hälften av besökarna skulle försvinna är naturligtvis rena spekulationer. Och den oron kan vara lika felaktig som den oro som en del av museipersonalen kände innan man införde fri entré för att det skulle bli väldigt stökigt och bökigt och mycket folk som man inte skulle kunna ta hand om. Det gick mycket bättre än man trodde. Och vad är det som säger att denna förändring, när människor får mer pengar kvar i sina plånböcker efter årsskiftet, får den effekt som ni är oroliga för? Jag tror inte att den får det.

Det är trots allt spännande utställningar som drar människor till museerna, och så kommer det att vara fortsättningsvis också. Men om vi inte kan satsa på det som museerna faktiskt behöver kommer vi inte att kunna bygga dessa spännande utställningar. Detta hänger ihop. Och jag ser inte bara det kommande året framför mig utan också vad som händer om tio år eftersom behovet av resurser inte kommer att minska.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden måndagen den 2 oktober, tisdagen den 10 oktober och fredagen den 13 oktober inkommit.

14 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM3 Strategi och direktiv för hållbar användning av bekämpningsmedel KOM(2006)372, KOM(2006)373 till miljö- och jordbruksutskottet

2006/07:FPM4 Sociala tjänster i allmänhetens intresse KOM(2006)177 till näringsutskottet

Prot. 2006/07:16
7 november

Svar på
interpellationer

2006/07:FPM5 Samråd om reglering av hälso- och sjukvårdstjänster, till socialutskottet
2006/07:FPM6 Bulgariens och Rumäniens beredskap för ett EU-medlemskap *KOM(2006)549* till utrikesutskottet
2006/07:FPM7 Direktiv om höjda minimiskatter på alkohol *KOM(2006)486* till skatteutskottet
2006/07:FPM8 Förordning om val av lag för skilsmässa *KOM(2006)399* till civilutskottet

15 § Anmälan och hänvisning av motioner till utskott

Anmäldes

2 414 motioner avlämnade under den allmänna motionstiden enligt motionsförteckning.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionerna omedelbart skulle hänvisas till utskott enligt motionsförteckningens förslag.

16 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2006/07:3 till civilutskottet

17 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2006/07:2 Genomförande av ändringar i fusionsdirektivet

2006/07:5 Nya kapitaltäckningsregler

2006/07:7 Kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb samt vissa andra skattefrågor

2006/07:9 Några följdändringar med anledning av ny kriminalvårdslagstiftning

2006/07:10 Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd

2006/07:13 Anpassningar av energibeskattningen till energiskattedirektivet, m.m.

2006/07:14 Ändring i dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och Österrike

2006/07:16 Radio och TV i allmänhetens tjänst – överlåtelse av rättigheter till offentligt framförande

2006/07:17 Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Skrivelse

2006/07:8 Kontroll av postförsändelser

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 26 oktober

2006/07:33 Fri entré på statliga museer

av *Lars Wegendal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 30 oktober

2006/07:34 Nedläggning av Arbetslivsinstitutet

av *Raimo Pärssinen* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:35 Symbolisk förnyelse av integrationspolitiken

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:36 Nationell cancerplan

av *Barbro Westerholm* (fp)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:37 Borgerlig utnämningsspolitik – före och efter valet

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:38 Utbyggnaden av Västra stambanan

av *Monica Green* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 31 oktober

2006/07:39 Förutsättningarna för public service

av *Margareta Israelsson* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 1 november

2006/07:40 Jämställdhet i skolan

av *Rossana Dinamarca* (v)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:41 Vållande i trafikbrott

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:42 Förändrad brottsutveckling

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:43 Rambeslut inom det straffrättsliga samarbetet

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 2 november

2006/07:44 Bostadspolitiken

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet *Mats Odell* (kd)

den 6 november

2006/07:45 Elpriser för basindustrin

av *Jasenko Omanovic* (s)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

Interpellationerna 2006/07:33–44 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

Interpellation 2006/07:45 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 november.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 26 oktober

2006/07:62 Indexering av bensinskatt

av *Peter Hultqvist* (s)
till finansminister *Anders Borg* (m)

2006/07:63 Sämre försäkringsvillkor i a-kassan

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:64 Studerandevillkoret i a-kassan

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:65 Ytterligare avvisning av homosexuella till Iran

av *Fredrick Federley* (c)
till statsrådet *Tobias Billström* (m)

2006/07:66 Ansvar för integrationspolitiken

av *Laila Bjurling* (s)
till statsminister *Fredrik Reinfeldt* (m)

2006/07:67 Bidrag till översvämningsskydd i Arvika

av *Berit Högman* (s)
till försvarsminister *Mikael Odenberg* (m)

2006/07:68 Jämställdhetsåtgärder

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)
till finansminister *Anders Borg* (m)

den 27 oktober

Prot. 2006/07:16
7 november

2006/07:69 Utlokaliseringen av Riksutställningar och Riksantikvarieämbetet till Gotland

av *Christer Engelhardt* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 30 oktober

2006/07:70 Byggstart för E 4 Syd i Sundsvall

av *Ulrica Messing* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:71 Vård av tunga narkomaner

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

den 31 oktober

2006/07:72 Bohusbanans framtid

av *Karin Svensson Smith* (mp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:73 Riksutställningars etablering på Gotland

av *Anne Ludvigsson* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:74 Fordon anpassade till körning på etanol – E 85

av *Lars Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:75 Nationellt prestationscenter i Växjö

av *Lars Wegedal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:76 Förföljelse av anhöriga till regimkritiker i Turkmenistan

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:77 Ratificeringen av FN-konventionen mot korruption

av *Hans Linde* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 1 november

2006/07:78 Snabbutredning om stalking

av *Johan Pehrson* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:79 Försäkring mot fortkörning

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:80 Bistånd till Somaliland

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:81 Situationen i Zimbabwe

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:82 Global Safe Abortion Fund

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

den 2 november

2006/07:83 FN-resolution för Burma

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:84 Hälso- och idrottscentrum i Växjö

av *Lars Wegedal* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:85 Hyresgarantier

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

den 3 november

2006/07:86 Nationellt Resurscentrum för kvinnor

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 27 oktober

2006/07:37 Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 31 oktober

2006/07:35 Dawit Isaak

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:39 Sverige och FN:s arbete mot förtryck av HBT-personer

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:40 Inskränkningar i åsiktsfriheten i Tjeckien

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:44 Folkmorden i Irak

av *Yilmaz Kerimo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:56 Dödsdömda kvinnor i Iran

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:57 Mandéernas situation i Irak

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:59 Situationen för den iranske aktivisten Manuchehr Mohammadi

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:60 Etnisk rensning i Irak

av *Luciano Astudillo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 1 november

2006/07:50 Kurdiska flyktingar

av *Fredrik Malm* (fp)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:51 Alternativ till nuvarande integrationsverk

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:52 Återbetalning av regionalt näringslivsstöd till länsstyrelsen i Gävleborg

av *Hans Backman* (fp)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:54 Jämställdhet i a-kassa

av *Christina Axelsson* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:58 Biståndet till Uganda och förtryck av HBT-personer där

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:61 Kronofogdemyndigheten

av *Kerstin Engle* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:63 Sämre försäkringsvillkor i a-kassan

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:64 Studerandevillkoret i a-kassan

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:65 Ytterligare avvisning av homosexuella till Iran

av *Fredrick Federley* (c)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:66 Ansvar för integrationspolitiken

av *Laila Bjurling* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:67 Bidrag till översvämningsskydd i Arvika

av *Berit Högman* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:68 Jämställdhetsåtgärder

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:69 Utlokaliseringen av Riksställningar och Riksantikvarieämbetet till Gotland

av *Christer Engelhardt* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 7 november

2006/07:55 Ungdomars bostadsproblem

av *Eva Olofsson* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:77 Ratificeringen av FN-konventionen mot korruption

av *Hans Linde* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:78 Snabbutredning om stalking

av *Johan Pehrson* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:79 Försäkring mot fortkörning

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Svar anmälda den 7 november redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 november.

Övriga svar redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 november.

21 § Kammaren åtskildes kl. 15.22.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Utökning av antalet suppleanter i EU-nämnden.....	1
3 § Val av extra suppleant i EU-nämnden	1
4 § Ledigheter.....	1
5 § Anmälan om kompletteringsval.....	2
6 § Meddelande om särskild debatt.....	3
7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
8 § Svar på interpellation 2006/07:1 om Sveriges deltagande i ISAF:s styrka i Afghanistan.....	4
Anf. 1 Utrikesminister CARL BILDT (m)	4
Anf. 2 JACOB JOHNSON (v)	5
Anf. 3 ALLAN WIDMAN (fp)	6
Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (m)	7
Anf. 5 JACOB JOHNSON (v)	8
Anf. 6 ALLAN WIDMAN (fp)	8
Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (m)	9
Anf. 8 JACOB JOHNSON (v)	10
Anf. 9 Utrikesminister CARL BILDT (m)	10
9 § Svar på interpellation 2006/07:25 om hotet mot den demokratiskt valda regeringen i Bolivia	11
Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (m)	11
Anf. 11 JACOB JOHNSON (v)	12
Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (m)	13
Anf. 13 JACOB JOHNSON (v)	13
Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (m)	14
Anf. 15 JACOB JOHNSON (v)	15
Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (m)	15
10 § Svar på interpellation 2006/07:30 om trygghet vid ålderdom	15
Anf. 17 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	15
Anf. 18 SIW WITTGREN-AHL (s)	16
Anf. 19 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	17
Anf. 20 SIW WITTGREN-AHL (s)	17
Anf. 21 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	18
Anf. 22 SIW WITTGREN-AHL (s)	18
Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	18
11 § Svar på interpellation 2006/07:11 om public service	18
Anf. 24 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	18
Anf. 25 ROSSANA DINAMARCA (v)	19
Anf. 26 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	20
Anf. 27 ROSSANA DINAMARCA (v)	21

Anf. 28 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	21
Anf. 29 ROSSANA DINAMARCA (v)	22
Anf. 30 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	22
12 § Svar på interpellationerna 2006/07:28 och 33 om fri entré på statliga museer	23
Anf. 31 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	23
Anf. 32 MARGARETA ISRAELSSON (s)	24
Anf. 33 LARS WEGENDAL (s)	25
Anf. 34 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	26
Anf. 35 MARGARETA ISRAELSSON (s)	27
Anf. 36 LARS WEGENDAL (s)	28
Anf. 37 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	29
Anf. 38 MARGARETA ISRAELSSON (s)	30
Anf. 39 LARS WEGENDAL (s)	30
Anf. 40 Statsrådet LENA ADELSON LILJEROTH (m)	30
13 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträden	31
14 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	31
15 § Anmälan och hänvisning av motioner till utskott	32
16 § Hänvisning av ärende till utskott	32
17 § Bordläggning	32
18 § Anmälan om interpellationer	33
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	34
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	36
21 § Kammaren åtskildes kl. 15.22.	38

